

પ્રસ્તાવના.

૭૮૯

જીનેશ્વર પ્રભુના ધ્યાનમા મન યથા માટ તેઓનુ સ્વરૂપ જાણવાની ખાસ જરૂર છે શ્રીમાન્ માનતુગાચાર્યે પાતાના રચેલા ભક્તામર -તોત્રમા જીનેશ્વરનુ યથાર્થ - ૧૩૫ વર્ણવેલુ છે, તે કારણથી ભક્તામર -તોત્રનુ સમજીને પડન કરી, જીનેશ્વરનુ ધ્યાન ધરવાથી આપણે તેઓની સાથે વધુ એકાગ્રતા મેળવી શકીશુ.

શ્રી ભક્તામર તોત્રનો મળ પાઠ મન્દુત ભાષામા લખાયેલા છે હાલ સન્દુત ભાષાનો ઘણોજ અભાવ છે સઘળા મન્દુત ભાષા હાલ શક નહિ તેઓ આ -તોત્ર સહેલાઈથી સમજી શકે માટ આ લઘુ પુસ્તકમા મળપાઠનો શબ્દે શબ્દનો અર્થ અને દરેક ગાયાનો ભાવર્થ આપણી માતૃભાષામા આપેલો છે પડન કરનારને પુતક ઉપયોગી થશે તો સવળો પ્રયાસ સકળ થયો ગણાશે પુરતા ધ્યાનના અભાવથી અથવા અજ્ઞાનતાથી થયેલી ભુલો સુધારીને વાચશે.

આ -તોત્ર માધારણ રીતે શ્રી જીનેશ્વર દેવાના અનુયાયિઓને માટે છ હાલમા જૈનધર્મની વિનિનો કાષ્ઠક વિચાર કરીએ જૈન ધર્મમા મુખ્ય એ કાટા પડેના છે (૧) શ્વેતામ્બરી જૈનો (૨) ક્ષેત્રમ્બરી જૈનો શ્વેતામ્બરી જૈનોમા પણ મુખ્ય એ કાટા છે (૧) મુર્તિપુજક (૨) ત્યાનકનાસિ આ ઉપરાંત માંહોમાંહે, પણ ઘણાજ ગચ્છ પડી ગએના છે એક, ખીજની ખોદણી તેઓ

કરે છે એક, બીજાના અવગુણ ગાય છે, અને પોતાનો મન ખરો ઠરાવવા પ્રયત્ન કરે છે

તેઓમા ગમે તે ખરો હોય કોણ ખરો છે તે જાણી શકવાને આપણે સમર્થ નથી કોણ ખરો છે તે જાણવાની ઇચ્છા પણ નથી એટલુજ જોવું જોઈએ કે તે દરેક યોગિએ જીનેશ્વરોને માને છે કે નહિ, તે દરેક જૈનધર્મીઓ મુખ્ય ઉદ્દેશ રાગ, દ્વેષ જીતવાનો માને છે કે નહિ, પછી ભલે તે દિગ્મર હોય, મુર્તિપુજક હોય યા અધ્યાત્મવાસિ હોય, પણ તે જૈન છે તેઓ ત્રણે અને બીજા સઘળા જૈન એકજ બીજાના ઝાડના ડાળા છે તેઓએ કુમ્પ તજવો જોઈએ, જૈન નામ માટે અભિમાન રાખવું જોઈએ, એક બીજા પ્રતિનો ધિક્કાર તજવો જોઈએ, ઘટતા જતા જૈનો વધારવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ

દિગ્મર, મુર્તિપુજક, અધ્યાત્મવાસિ વિગેરે ઉપનામોમા શી જરૂર છે ? શું તેઓને જૈન નામથીજ ઓળાવવામા કાંઈ ગેરફાયદા છે ? કાંઈજ નહિ ત્યારે સઘળા જીનેદ્ર પ્રભુના અનુયાયિઓએ એકઠા થઈ, જૈન નામ ધારણ કરી ધર્મસંત્રમા જયજિનેદ્ર નો વાવટો લઈ શ્રી જિનેશ્વર ની જયધોષના કરવી જોઈએ

પચલાઈની પોળ
અમદાવાદ. } પોપટલાલ છોટાલાલ શાહ.
તા ૨૯ આગષ્ટ ૧૯૧૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

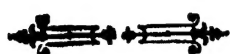
[ગજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૬૮૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ભાડતામર રતોત્ર

વિષય પૃથ્ઠ: ૪૪૭

સુચના.

આ સ્તોત્ર દરેક જૈનને ઉપયોગી થઈ પડે માટે તેમાં અડ-
તાળીસ ગાથાઓ મોકલી છે જે ભાઈઓને યુવાળીસજ ગાથાઓ
ભણવા ઈચ્છા હોય તેઓએ “ અત્રીસ, તેત્રીસ, ત્રાત્રીસ અને
પાત્રીશ ” એ ચાર ગાથાઓ ઈચ્છા હોય તો ભણવી તે ચાર
ગાથાઓ પર ચિન્હ કરેલું છે

વીર જીવન (સ્તુતિ.)

લાવણી.

ક્ષત્રિકુડ મહી જનમ હુવા પ્રભુ, જનમ હુવા જનજી થેરા,
અમરણ તાલર એક સાથમે, દુ ખ સહુ હરતુ મેરા,
ત્રિમલાજીરે માતાજી પેટે, સિદ્ધારથ ફેરે કુળ ધીર,
જનમ લિયો પ્રભુજી સખ કાજે, નમુ નમુ મે તે મહાવીર.

ચામક શક કરે તુજ સેવા દેવ અહો તુમ દીપક કુળ,
જ્યૈનધર્મ ઉદ્ધાર કરતા, વર્વમાન તુજ નામજ મુળ,
વિદ્યા ભણતા બુદ્ધિવંતજી, ધન્ય ધન્ય જન કુળે કીર, ,
માત તાતના ચક્ષુ કાગતા, નમુ નમુ મે તે મહાવીર

નદીવરધિ વીર તણા છે, વડિલ બ્રાત બાણો સહુ જન,
પત્ની વીરની દેવી યજ્ઞોદ્ધા, પુત્રી વીરની આણો મન,
વિસતે આઠ વરસ જ્યા વીરને, માતપિતા વીળુ થાએ ધીર,
ચાગિત્રે તૈયાગ વીરજી, નમુ નમુ મે તે મહાવીર

અધુ મુખને કાજ વીરજી, રહ્યા ગેહ મવત્સર દોય,
દાન, પુન્ય બહુ કીધા હવે તો, દિક્ષા ફેર ટાણુ હોય,
વરસ આર ને ત્રીસ સુધી તે, વિચર્યા ધારી દિક્ષા શીર,
સાગઆરે કેવળી થાયા, નમુ નમુ મે તે મહાવીર

(૫)

દહ ઉપદેશ પ્રભુ તે તાર્યા, ઘણા ઘણા પામર મુજ જેમ,
મોક્ષ તણો મારગ દેખાડી, પો'ચાડ્યા તે તેતો ખેમ,
અમખ્ય ચેલો ચેલી સાથે, વીર્યા ગામ વિદેશે ધીર,
દીવાળી દિન શિવપદ પામ્યા, નમુ નમુ મે તે મહાવીર

ઉદાસ મુકી શિખો, શિયા, ચાલ્યો પ્રભુજી તુ નિરવાણ,
તેજ દીવાળી દિન જીનેશ્વર, ગૌનમતે છે કેવળજ્ઞાન,
જીવ અનતા તે તાર્યા છે, તુજ ઉપદેશ મુણે જન ધીર,
હમ્ત ગાડી 'પોપટ' કે' જીનજી, નમુ, નમુ મે હું મહાવીર.

શ્રી ભક્તામર સ્તોત્રની રચના શા સંયોગોમાં થઈ તે વિષે.

—

વસંતતિલકા

ધારાપુરી નગર રાજ કચેજ ભાજ,
પંડિતવર્ય સહુય આવે ત્યાંહિ રાજ.
ત્યા ખાણુ નીજ વ્યસુર સાથે અગ્ર ભાગે,
કરતાજ દોય વાદો સહુમાં અથાગે ૧

જાણે ન રાય નિપુણજકો દોયમા છં,
જાઓ સરસ્વતિ તણી તો પાસ તે કે',
ખન્ને જતા ઉતરદીશી મહીજ જૂઓ, • ૨
પોદોજ એ તણી ભરેલીજ માન ખૂઓ ૨

નીશાજ ત્યાય પડી ત્યાય મુતાજ જ્યાન,
ગી દેવતાજ પધરામણ થાય ત્યારે,
ઉઠાડી ખાણુજ વ્યમરને પૂછતા એ,
સુસ જવાખજ દીએ પછી છાજતાન ૩

સુવાડી, ખાણુ ભટનેજ ઉઠાડી પછે,
સાચો જવાખ પણુ બ્રાત “હુ”કાર સએ.
દેવી કહે નિપુણ દોય ખરાજ ભાઈ,
મપે રહોજ વધશે તમ આતુરાઈ ૪

દોનુ ગયાજ નગર પાછા માન પામે,
મનમાહિ દોય કેરા, પણ વેર જામે,
ત્તિ એક કાપી કવિદારા આણુ ઉપે,
ગંતા ચરિત્ર નિજ તાત ઉપેજ થૂકે ૫

કાઢે ગળે શરીર આણુ ચ્વસૂર ફેર,
કાઢ્યો સભા થકીજ તે અપમાન મેર
મૂર્ય નમી શરીર કાઢ વિહીન કીધુ,
ભોજે અથાગ સનમાનજ તેહ દીધુ ૬

ત્યા આણુ નીજ હાથો, પગ દોનુ કાપે,
ફેવી ખરેજ ખુશીથી તે અખિત્ર આપે.
રાયજ કહેજ હજુ છે કો જાની આવો,
કો જૈન કે' જીન તણો કો ભક્ત લાવો ૭

ત્યા માનતુંગ આચાર્યજ લાવી દીધા,
તોડીજ બેડી, તાળા સહુ વિચ્છ કાધા,
ભક્તામર પઠન એવુ કરેજ જોઓ,
ધમ્મિત પ્રાપ્ત કરશે સહુ સુજ તેઓ ૮

॥ अथश्री ॥

भक्तामर स्तोत्रम् ।

वसंत तिलका वृत्तम्.

भक्तामर प्रणत मौलि मणि प्रज्ञाणा-
मुद्योतकं दलित पापतमो वितानम् ।
सम्यक् प्रणम्य जिनपादयुगं युगादा-
वालम्बनं जवजले पततां जनानाम् ॥ १ ॥

अर्थ ---भक्तामर=भक्त देवा भणुत=नमोस्तु भौलि=मुगट
भणुप्रलाणाम्=मण्णिना तेजना उद्योतकम्=प्रकाशित करनार द-
लित=वधेना पाप तपो=पापशी अघकार वितानम्=नाश करनार
सम्यक्=सारी रीते प्रणम्य=नमीने जिनपादयुगम्=शुनेश्वर प्र-
भुना जे यरण्णा युगादौ=कालनी शङ्क्यातयी आलम्बनम्=आ-
धार लवजले=ससार जणमा पतताम् जनानाम्=पडता जनाना

भावार्थ-भक्त देवाना नमोस्तु मुगटमाना भणिना प्रज्ञा-
शने वधारे तेजस्वी करनार, पापशी अगाध अघकारनो नाश

કરનાર, અને પ્રથમથીજ સસાર સાગરમા ધુમના જીવાના આશ્ર-
યરૂપ જીનેશ્વરના ચરણ પ્રજ્ઞને-૧

યઃ સંસ્તુતઃ સકલ વાઙ્મય તત્ત્વબોધા-
હુન્દૂત બુદ્ધિપદ્મિનિઃ સુરલોકનાથૈઃ ।
સ્તોત્રૈર્જગત્ત્રિતય ચિત્તહરૈરુદારૈઃ
સ્તોષ્યે કિલાહમપિતં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્ ॥૨॥

અર્થ — ય = જે સંસ્તુતઃ = વખણાયલા સકલ વાઙ્ મય = સઘળી
ભાષાઓમાના તત્ત્વબોધાત્ = સત્યના જ્ઞાનથી ઉન્નત = ઉત્પન્ન થ-
એલી બુદ્ધિ = જ્ઞાણવાની શક્તિ પદ્મિનિ = નિપુણથી સુરલોકનાથૈ =
ઇદ્રોથી સ્તોત્રૈ = તવનોથી જગત્ ત્રિતય = ત્રણેલોક ચિત્તહરૈ = મન
હરીલે તેવાથી ઉદારૈ = ઉદારથી સ્તોષ્યે = હુણુજગાન કરીશ કિલ =
ખચિત અહુઅહ અપિ = વળી તમ્ = તેને પ્રથમમ્ જિનેન્દ્રમ્ =
પહેલા જીનેન્દ્રને

ભાવાર્થ — તમામ ભાષાઓમા વખણાયલા તત્ત્વોના જ્ઞાનથી
નિપુણ જન્મલા ઇદ્રાએ ઉદાર મનથી ત્રણેલોકના મન હરી લે તેવા
સ્તવનોથી જેની સ્તુતિ કરી છં, તેવા પ્રથમ જીનેન્દ્ર (શ્રી ઋષભદેવ)
નુ હુણુજગ તવન કરીશ ॥

બુદ્ધ્યા વિનાપિ વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ,
સ્તોતું સમુદ્યતં મતિર્વિગતત્રપોઽહમ્ ।

બાલં વિહાય જલસંસ્થિતમિન્દુ બિન્ધ-

મન્યઃકશ્ચતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ્ ॥૩॥

અર્થ—બુદ્ધયા વિનાપિ=બુદ્ધિ વિનાનો છુ તો પણ.
વિબુધાર્ચિત પાદપીઠ=હું દેવ, કે જેનુ પગ મુકવાનુ આસન
પણ દેવાએ પ્રજેલુ છે સ્તોતું=સ્તવન કરવાને સમુદ્યત=ગુથા-
એલો મતિઃ=બુદ્ધિ વિગતત્રપઃ=નિર્જાળ અહમ્=હુ બાલં
વિહાય=બાળક વિના જલ સંસ્થિતમ્=પાણીમા રહેલુ ઇન્દુ
બિન્ધમ્=ચંદ્રનુ પ્રતિબિમ્બ અન્યઃકઃ=બીજો કોણ / કશ્ચતિ=
કશ્ચે છે જનઃ=માણસ સહસા=એકદમ ગ્રહીતુમ્=લેવાને

ભાવાર્થ—જેમ જળમા રહેલુ ચંદ્ર પ્રતિબિમ્બ (અજ્ઞાન)
બાળકમા એકદમ લેવા કશ્ચે છે, તેમ હું દેવાથી પુન્યવ્રતા પાદ-
સનવાળા જીનેશ્વર પ્રભુ હુ અજ્ઞાની પણ આપની ગુનિ કૃપામા
નિર્જાળ થઈ ગુથાઉ છુ ૩

વક્તું ગુણાન્ગુણ સમુદ્ શશાંઙ્કાંતાં ,

કસ્તે દમઃ સુર ગુરુ પ્રતિમોઽપિ બુદ્ધયા ।

કલ્પાન્તકાલ પવનોદ્ધત નક્રચક્રં,

કોવા તરી તુમલમમ્બુનિધિં જુજાન્યામ્ ॥૪॥

અર્થ—વક્તુમ્=વર્ણવવાને ગુણાન્=ગુણોને ગુણસમુદ્ર=હે
ગુણનિધિ શશાંઙ્કાંતાન્=ચંદ્ર જેવા કાન્તિવાન્ કઃ=કોણ તે=

તારા ક્ષમઃ=શક્તિવાન સુર ગુરુ પ્રતિમઃ=દેવાના ગુરુ બ્રહ્મરૂપિ
 બનતે અપિ=પણ બુદ્ધયા=જ્ઞાનથી કદપાન્તકાલિ=પ્રલયકાળ.
 પવન ઉચ્છિન્ન=પવનથી ઉછાળા મારી રહેલો નકચક્રમ્=મગર
 અને ગોળ ભમરાઓથી ભરપૂર કોવા=કોણ. તરીતુમ્=તરવાને.
 અલમ્=અસ અમ્બુનિધિમ્=દરિયો ભુજલ્પયામ્=હાથથી

ભાવાર્થ—હે ગુણનિધિ, જેમ પ્રલયકાળના પવનથી ઉ-
 ઢાળા મારી રહેલો, મગર અને ભમરાઓથી ભરપૂર સમુદ્ર તર-
 વાને કોઈ શક્તિવાન નથી તેમ આપના અગણિત, ચદ્ર જેવા
 ઉત્તમવળ ગુણો વર્ણવવાને બ્રહ્મરૂપિ પણ અશક્ત છે ૪

સોઽહં તથાપિ તવ ઋક્તિ વશાન્મુનીશ,
 કર્તું સ્તવં વિગતશક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ ।
 પ્રીત્યાત્મ વીર્યમવિચાર્ય મૃગી મૃગેન્દ્રં,
 નાન્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્ ॥૧૫॥

અર્થ—સોઽહં=હું તે છું તથાપિ=તોપણ તવ=તારી
 ભક્તિવશાત્=ભક્તિને વશ થવાથી મુનીશ=મુનીઓમા પ્રભુ
 જેવા કર્તું=કરવાને સ્તવમ્=સ્તવન વિગતશક્તિ=શક્તિહીન.
 અપિ=પણ પ્રવૃત્ત=તૈયાર થએલો પ્રીત્યા=તેહને અર્થે આ-
 ત્મવીર્યમ્=પોતાનું બળ અવિચાર્ય=વિચાર્યા વિના મૃગી=મ-
 ગલી મૃગેન્દ્રમ્=સિંહને નાન્યેતિ=સામી થતી નથી કિમ્=શું ?
 નિજશિશો=પોતાના બચ્ચાનું પરિપાલનાર્થમ્=રક્ષણાર્થે

ભાવાર્થ:—જેમ પોતાનું અળ વિચાર્યા વિના મૃગલી અ-
બાળના રક્ષણાર્થે સિંહના સામી થાય છે, તેમ હું તેવો છું, તોપણ
હે મુનીશ્વર આપની ભક્તિ કરવાના ઉભરા આવવાથી, અગત
હોવા છતાં, આપનું અવન કરવાને હું તૈયાર થયો છું ૫

અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસધામ,
ત્વદ્ભક્તિરેવ મુખરી કુરુતે બલાન્મામ્ ।
યત્કોકિલઃ કિલમધૌ મધુરં વિરૌતિ,
તચ્ચારુ ચામ્ર કલિકાનિકરૈક હેતુઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ—અલ્પ શ્રુતમ્=થોડું જાણનાર શ્રુતવતામ્=જ્ઞાની
ઓનું પરિહાસ ધામ=હાસ્યપાત્ર ત્વદ્ભક્તિ=તમારી ભક્તિ
મુખરી=વાચાળ કુરુતે=કર છે બલાત્=બળાત્કારથી મામ્=મને
યદ્=જેમ કોકિલ=કોયલ મધૌ=વસતઋતુમા મધુરમ્=મધુર
વિરૌતિ=ઉચ્ચારે છે તદ્=તેથી રીતે ચારુ=સુદર ચામ્ર=આમો
કલિકા=કળી=નિકર=જ્યથો એક હેતુ=એક કારણથી

ભાવાર્થ—હે જીનેન્દ્ર પ્રભુ, હું અજ્ઞાન અને જ્ઞાનીઓનું હા-
નીઓનું હાસ્યપાત્ર છું, છતાં જેમ વસતઋતુમા આપના મોરના
પ્રભાવથી કોયલ મીઠા શબ્દો ઉચ્ચારે છે, તેમ આપની ભક્તિજ
મને બળાત્કારથી બોલાવે છે ૬

ત્વત્સંસ્તવેન જવસંતતિ સન્નિવંદ્ધ,
 પાપં ક્ષણાત્ કાય મુપૈતિ શરીરજાજામ્ ।
 આક્રાન્ત લોક મલિનીલમશેષમાશુ,
 સૂર્યાશુ ઝિન્નમિવ શાર્વરમંધકારમ્ ॥ ૧ ॥

અર્થ—ત્વત્સંસ્તવેન=તારા અત્યવનથી ભવસંતતિ=જન્મ-મરણ સન્નિવંદ્ધમ્=એકઠા થએલા પાપમ્=પાપ ક્ષણાત્=ક્ષણથી કાયમુપૈતિ=નાશ પામે છે શરીરભાજમ્=મનુષ્યોના આક્રાન્ત=શર થએલા લે કમ્=લોક અલિનીલમ્=ભરગ જેવું કાળુ અશેષમ્ સપૂર્ણ આશુ=જલદી સૂર્યાશુ=સૂર્યના કિરણો લિનમ્=છૂટા છૂટા ધવ=જેમ શાર્વર=રાત્રિનું અંધકારમ્=અધાર

ભાવાર્થ—રાત્રિનું ભરગ જેવું કાળુ અધાર સૂર્યના પ્રકાશથી જેમ તત્કાળ નાશ પામે છે, તેમ આપની મૃતિથી શરૂઆતથી મનુષ્યોના જન્મ પરપરાના પાપો ક્ષણમાત્રમા નાશ પામે છે ૭

મત્વેતિ નાથ તવ સંસ્તવનં મયેદ-
 મારજ્યતે તનુધિયાપિ તવ પ્રજાવાત્ ।
 ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિની દલેષુ,
 મુક્તાફલ દ્યુતિમુપૈતિ નનૂદચ્ચિન્દુઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ—મત્વા=સમજીને ધતિ=એમ નાથ=હે રક્ષણ કર્તા
તવ=તાર સંસ્તવનમ્=સ્તવન મયા=મારાથી ઇદમ્=આ આર-
જ્યતે=શર થાય છે તનુધિયાપિ=થોડી બુદ્ધિવાળાથી પણ તવ=
તારા પ્રભાવાત્=પ્રભાવથી ચેત=ચિત હરિખ્યતિ=હરીલેશે સ-
તામ્=સત્પુષોના નાલની દલેષુ=કમળપત્રમાં મુક્તાફલ=મોતિ ઘુ-
તિમ્=તેજ ઉપૈતિ=મેળવેછે નનુ=નક્કી ઉદબિન્દુ =પાણીનુ ટીપુ ૮

ભાવાર્થ—આવું સમજીને હે નાથ, જેમ કમળપત્રમાં પડેલું
જળબિન્દુ મોતિના જેવું પ્રકાશિત થાય છે, તેમ હું અલ્પ બુદ્ધિ-
વાળો આપની શ્રુતિ કરું છું, તે આપના પ્રભાવથી સત્પુરુષોને ગમશે ૮

આસ્તાં તવ સ્તવન મસ્ત સમસ્ત દોષં,
ત્વત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિ હન્તિ । •
દૂરે સદસ્ર કિરણઃ કુરુતે પ્રજૈવ,
પદ્માકરેષુ જલજાનિ વિકાશનાગ્નિ ॥ ૯ ॥

અર્થ—આસ્તામ્=મયી રહેનારના તવ=તાર સ્તવનમ્=સ્તો-
ત્ર અસ્ત સમસ્ત દોષમ્=સર્વ પાપ નાશ પામે છે ત્વત્સંકથા-
પિ=તારી વાતો પણ જગતામ્=જગતનાં દુરિતાનિ=દુષ્ટ કર્મો
હન્તિ=હણે છે દૂરે=દૂર રહી સહસ્રકિરણઃ=સૂર્ય કુરુતે=કરે છે.
પ્રભાએવ પ્રકાશજ પદ્માકરેષુ=સરોવરોમાં જલજાનિ=કમળો
વિકાશભાગિ-જ=પ્રફલ્લતાવાળાં.

ભાવાર્થ—જેમ દૂર રહીને સૂર્ય પ્રકાશ આપે છે તેથી સરો-
વરોમા રહેલા કમળો પ્રકૃષ્ઠિત થાય છે તેમ તમારી મૃતિથી ભ-
કતોના, અને તમારી કથાથી પણ સર્વ જગતના પાપનો નાશ
થાય છે ૯

નાત્યદૂતં સુવન મૂષણ મૂતનાથ,
મૂતૈર્ગુણૈર્ઘૃવિ મવન્તમન્નિષ્ટુવન્તઃ ।
તુલ્યા મવન્તિ મવતો નનુ તેન કિં વા,
મૂત્યાશ્રિતં ય દ્દહ નાત્મ સમં કરોતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—ન=નહિ અતિ=ધણું અદ્દહતમ્=આશ્ચર્યકારક ભુવન
ભૂપુણુ=ત્રણે લોકના આભૂષણ ભૂતનાથ=પ્રાણીઓના નાથ ભૂતૈ-
ર્ગુણૈઃ=(નર્માણુ થએલા ગુણોથી ભુવિ=દુનિયામા ભવન્તમ્=તમે
અભિષ્ટુવન્તઃ=અભિપિત થએલા તુલ્યા=સમાન ભવન્તિ=થાય
છે ભવતોઃ=તમારી નનુ=નકી તેન=તેનાથી કિંવા=કોણ ભૂત્યા-
શ્રિત=આશ્રય લેવાથી યઃ=જે ઇહ-અહીંઆ ન=નહિ આત્મસ-
મ્=પોતાના જેવો કરોતિ=કરે છે.

ભાવાર્થ—હે જગતના નાથ, હે જગતના આભુષણ, આપના
સત્યગુણોથી જગતમાં આપની મૃતિ કરનાર આપના સમાન થાય
છે, તેમા આશ્ચર્ય નથી કારણ કે શ્રીમન્ત પુરૂષ પોતાનો આશ્રય
લેનાર મનુષ્યને પૈસાદાર કરે છેજ ૧૦

द्रष्टा ज्वन्तमनिमेष विलोकनीयं,
 नान्यत्र तोषमुपयाति जनस्य चक्षुः ।
 पीत्वा पयः शशिकर द्युति दुग्ध सिन्धोः
 क्षारं जलं जलनिधेरशितुं क श्चेत ॥ ११ ॥

अर्थ—दृष्ट्वा=देखीने ज्वन्तम्=तमने अनिमेष=अव्यण
 विलोकनीयम्=गंवा लायक अन्यत्र=भीन्ने ठेक छे तोषम्=संताप
 उपयाति=पामे छे जनस्य=मनुष्यना चक्षुः=आँख पीत्वा=
 पीवाथी पयः=दुध शशिकर=चंद्रना दिग्ग द्युति=तेज दुग्धसि-
 न्धोः=क्षीरसागरनु क्षारम्=आउ जलम्=पाणी जलनिरे =समुद्रनु
 अशितुम्=उपववा, पीवा क.=कालु द्रष्टेत=छंछं

भावार्थ—जेम क्षीरसागरनु चंद्र जेवु उत्पन्न दुध पीवा
 पत्नी समुद्रनु आउ पाणी पीवा काल छंछतु नथी, तेम अकी
 नजरे गंवा लायक आपन निगण्या पत्नी मनुष्यना चक्षु भीन्ने
 काल ठेकाले करता नथी ११

यैः शांतरागरुचिभिः परमाणुभिस्त्वं,
 निर्मापितस्त्रिभुवनैक ललाम भूत ।
 तावत् एव खलु तेऽप्यणवः पृथिव्यां,
 यत्ते समामपरं न हि रूपमस्ति ॥ १२ ॥

અર્થ—યૈ =જેઓથી શાંત રાગ રૂચિશિઃ=તવમા શાન્ત
નામના રસની છાયાવાળા (થી) પરમાણુશિઃ=અતિ સુક્ષ્મ પદ્મ-
રોથી ત્વમ્=તમે નિમાપિતઃ=નિર્માયલો ત્રિભુવન=ત્રણે લોક
એક=એક લલામ=સુફર ભૂત=થએકા તાવન્ત એવ=તેટલાજ
ખલુ=નફી તે=તેઓ અપિ=વળી અણુવઃ=પરમાણુઓ પૃથિવ્યઃ
પૃથ્વીમા યદ્=તેથી તે=તારા સમાનમ્ સમાન અપરમ્=ખીનુ
ન=નહિ હિ=ખરેખર રૂપમ્=રૂપ અસ્તિ=છે

ભાવાર્થ—પૃથ્વીમા જેટલા શાન્ત રસની છાયાવાળા પરમા-
ણુઓ છે, તે સદ્ગુણથી આપ નિર્માયલા છો, તેથી ત્રણે ભુવનમાં
આપ સૌથી સુફર છો, અને આપના જેવું સ્વરૂપ કોઈ ખીનનું
નથી ૧૨

વક્ત્વં ક તે સુરનોસ્મ નેત્ર દારિ,
નિઃશેષ નિર્જિત જગત્ત્રિતયોષ્માનમ્ ।
બિમ્બં કલ્પક મલિનં ક નિશાકરસ્ય,
યદ્દાસરે પ્રવતિ પાણુ પલાશ કલ્પ ॥૧૩॥

અર્થ—કલ્પકમ્=ચહેરો કવ=કયાં તે=તારો સુર=દેવો નર=
મનુષ્ય ઉરગ=તામ નેત્ર=આંખ હરિ=હરણ કરનાર નિઃશેષ
સપૂર્ણ નિર્જિત=ન છતાયલો જગત્ત્રિ તયોષ્માનમ્=ત્રણે લો-
કમાંની ઉપમા લાયક વસ્તુઓ બિમ્બમ્=બિમ્બ કલંક મલિ-
નમ્=પ્રધાત્રાણ કવ=કયાં નિશાકરસ્ય=ચંદ્રનું યદ્=જે દાસરે=
દિવસે પ્રવતિ=થાય છે. પાણુ=સફેદ પલાશ કલ્પમ્=પલાશ જેવું.

ભાવાર્થ—ત્રણે લોકમાની ઉપમા આપવા લાયક વસ્તુઓથી ચઢીઆતુ, દેવો, મનુષ્યો અને નાગલોકના (સ્વર્ગ મૃત્યુ અને પાતાળના લોકના) નેત્રો ચક્રિત કરી નાખનાર આપતુ મુખ, ડાઘાવાળા, દિવસે સફેત ખાખરાના પાદડા જેવા થઇ જતા ચંદ્રથી વલ્લુજ ચઢીઆતુ છે ૧૩

સંપૂર્ણ મંડલ શશાઙ્ક કલા કલાપ,
 શુભ્રા ગુણારિષ્ટુષ્ઠં તવ લઙ્ઘયન્તિ ।
 યે સંશ્રિતાસ્ત્રિજગદીશ્વરનાથમેકં,
 કસ્તાન્નિવારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ—સંપૂર્ણ=પૂરેપૂરું મંડલ=બિમ્બ શશાઙ્ક=ચંદ્ર કલા=કલા. કલાપ=સમઢ શુભ્રા:=ચળકતા ગુણા:=ગુણો ત્રિભુવન=ત્રણેલોકમા તવ=તારા લઙ્ઘયન્તિ=ઉલ્લઘી જાય છે યે=જે સંશ્રિતા:=આશ્રય કરીને રહેલા ત્રિજગદ્દિશ્વર નાથમ્=ત્રણે જગતના ચલાવ કરતા રાજા. એકમ્=એક કઃ=કોણ તાન્=તેમને નિવારયતિ=અટકાવે છે સંચરતઃ=ફરતા યથેષ્ટમ્=ઇચ્છા મુજબ.

ભાવાર્થ=પૂર્ણિમાના ચંદ્ર જેવી કાન્તિવાળા તમારા ગુણો ત્રણે ભુવનમાં શોભે છે. તે ગુણો તમારો આશ્રય કરી રહેલા છે માટે તેમને ઇચ્છા મુજબ વર્તતાં કોઇ અટકાવી શકે તેમ નથી ૧૪

ચિત્રં કિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાઃ નાજિ-
 નીતં મનાગપિ મનો ન વિકાર માગમ્ ।
 કલ્પાન્ત કાલ મરુતા ચલિતાચલેન,
 કિં મન્દરાદ્રિશિખરં ચલિતં ચદાચિત્ ॥૧૫॥

અર્થ:—ચિત્રમ્=આશ્ચર્ય કિમ્=શુ અત્ર=આમા યદિ=જો તે=તારા ત્રિદશાંગનાભિ:—દેવાંગનાઓથી નીતમ્=સહ્ય ગએલું મનાગપિ=જરા પણ મન:=મન ન=નહિ વિકારમા-ગમ્=વિકારના રહેતે કલ્પાન્તકાલમરુતા=પ્રલયકાળના પવનથી ચલિત=ડોલાયમાન થએલું અચલેન=પર્વતથી કિમ્=શુ મન્દરાદ્રિ=મેરુપર્વત. શિખરં=શિખર ચલિતમ્=ચલાયમાન થએ-લું કદાચિત્=કોઈ વખત

ભાવાર્થ:—જેમ પ્રલયકાળના પવનથી અન્ય પર્વતો ડોલે છે, પણ મેરુપર્વત ડોલતો નથી, તેમ આપના મનમા દેવાંગનાઓ વિકાર લાવી શક્તી નથી એમાં શુ આશ્ચર્ય છે ? ૧૫

નિર્ઘૂમ વર્તિરપવર્જિત તેલુરઃ
 કૃત્સ્નં જગત્ત્રયમિદં પ્રકટી કરોષિ ।
 ગમ્યો ન જાતુ મરુતાં ચલિતાચલાનાં,
 દીપોઽપરસ્ત્ મસિ નાથ જગત્પ્રકાશઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ:—નિર્ધૂમ=ધુમાડા વિનાની. વર્તિ:=દીવટ. અપવ-
ર્જિત=હાલે નહિ તેવો તૈલપૂર:=તેજથી ભરપૂર કૃત્સ્ન=કેલાવનાર.
જગત્ત્રયમ=ત્રણે લોકને કદમ=આ પ્રકટી=સ્પષ્ટ. કરોષિ=કરે
છે ગમ્ય:=જઈ શકાય તેવા ન=નહિ જાતુ=ગમે તે રીતે મર-
તામ=પવનનો ચલિતા ચલાનામ=પર્વતો ડોલાવી નામ તેવાનો.
દીપ:=દીવા અપર:=બુદ્ધો ત્ત્રયમસિ=તુ છે. નાથ=હે નાથ જગત્
પ્રકાશ:=જગત્ને પ્રકાશ આપનાર

સાવાર્થ:—હે નાથ, આપ ધુમાડા વિનાની દીવટવાળા, સ્થિર
પ્રકાશ આપનાર, તેજથી ભરપૂર, પર્વત ડોલાવી નામ તેવા પવ-
નથી ગમે તે રીતે પાસે ન જઈ શકાય તેવા, જગત્મા પ્રકાશતા,
બુદ્ધી જાતના દીવા છે. આપ પ્રકાશ દેશોવા છે, અને ત્રણલો-
કને સ્પષ્ટ કરે છે. ૧૬

નાસ્તં કદાચિહ્નપયાસિ ન રાહુ ગમ્યઃ
સ્પષ્ટી કરોષિ સહસા યુગપજ્જગન્તિ ।
નામ્નોધરોદર નિરુદ્ધ મહા પ્રજાવઃ
સૂર્યાતિશાયિ મહિમાસિ સુતીર્થ લોકે ॥૧૭॥

અર્થ:—અન્નમ=અન્ન કદાચિત્=કદાચિત્ વખત ઉપયોગસિ=
પહોંચે છે. રાહુ ગમ્યઃ=રાહુ જેની પાસે આવી શકતો નથી તે
સ્પષ્ટી=બુદ્ધો કરોષિ=કરે છે. સહસા=એકદમ. યુગપદ્=એકા-
વારે. જગન્તિ=ત્રણે જગત. અન્નોધર=વાદળ. હિર=મેટ, નિ-

રૂઢ=અવરોધ કરાવેલો. મહાપ્રભાવ=ધણા મહિમાવાન સૂર્યાનિ
શાયિ=સૂર્યથી ચઢીઆતો મહિમાસિ=પ્રભાવવાળો છે મુનીંદ્ર=હે
મુનિઓમા શ્રેષ્ઠ લોકે=લોકમા.

ભાવાર્થ:—હે મુનીંદ્ર, આપ જગતમા સૂર્ય કરતાં પણ
વધારે પ્રકાશમાન છો, આપ અન્ન પામતા નથી, આપને ગહુ
ગળી શકતો નથી, આપ ત્રણે જગતને એકીવારે પ્રકાશ આપોછો,
અને આપને વાઘળ દાકી શકતુ નથી. ૧૭

નિત્યોદયં દલિત મોહ મહાન્ધકારં,
ગમ્યં ન રાહુ વદનસ્ય ન વારિ દાનમ્.
દિગ્દાહિત તવે રસ જ્ઞમનદ્ય કાન્તિ,
વિદ્યોતયજ્જગદ પૂર્વ સશાઢ્ક બિમ્બમ્ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—નિત્યોદય=જેનો હમેશા ઉદય રહે છે તે દલિત
મોહ=વધેલો મોહ મહુ=નાશ અન્ધકારમ્=અધાર ગમ્યમ્=
જઈ શકે તે રાહુ વદનસ્ય=રાહુના મુખનો. વારિદાનમ્=વરસા-
દને વિભ્રાજતે=પ્રકાશે છે તવ=તાર મુખાબ્જમ=મુખ કમળ
અનદ્ય=ધણી કાન્તિ=સુદરતા વિદ્યોતયત=પ્રકાશ આપે છે જ-
ગદપૂર્વ=જગતમાં પહેલાં નહિ હતા તેવા. સશાઢ્કબિમ્બમ્=ચદ્ર
પ્રતિબિમ્બ.

ભાવાર્થ:—લોકમા આપનુ મુખ કમળ પૂર્ણિમાના ચદ્ર
સમાન શોભી રહ્યું છે તેનો હમેમાં ઉદયજ છે તે મોહરૂપી અ-

ધકારનો નાશ કરે છે રાહુનું ડોકુ તેની પાસે આવી શકતું નથી.
અને તેની કાંતિ કદિ પણ ઓછી થતી નથી. ૧૮

किं शर्वरीषु शशिनाहि विवस्वता वा,
युष्मन्मुखेष्ठ दलितेषु तमस्सु नाथ ।
निष्पन्न शालि वनशालिनि जीवलोके,
कार्यं कियज्जलधरैर्जलान्नार नम्रैः ॥ १९ ॥

અર્થ-કિં=શુ શર્વરીષુ=રાત્રિએ શશિના=ચંદ્રથી અ-
ન્હિ=દિવસે વિવસ્વતા=સૂર્યથી વા=અથવા યુષ્મન્મુખે=દુ=આપ-
ના મુખરૂપી ચંદ્ર દલિતેષુતમસ્સુ=અધકાર હરીલે છે. ત્યારે
નિષ્પન્ન=પાકેલી શાલિ=ડાગર વનશાલિનિ=જેને પાણી પુરું
પાડવામાં આવે છે તે જીવલોકે=મનુષ્ય લોકમાં કાર્ય=કામ ક્રિય-
ત=શુ જલધરૈઃ=વાદળોથી જલભારનમ્રૈઃ=પાણીના વજનથી ત્ર-
ચી જતા

ભાવાર્થ=હું નાથ, જેમ મનુષ્ય લોકમાં પાણી પાદને ડા-
ગર પકવ્યા પછી પાણીથી ભરપૂર વાદળનું કાંઈ પણ કામ રહેતું
નથી તેમ આપના મુખરૂપી ચંદ્રથી અધકારનો નાશ થાય છે ત્યારે
રાત્રિ ચંદ્રની, અને દિવસે સૂર્યની શી જરૂર છે ? ૧૯

ज्ञानं यथा त्वयि विजाति कृतावकाशं,
नैवं तथा हरिहरादिषु नायके ।

તેજઃ સુરન્માણેષુ યાતિ યથા મહત્વં,
નૈવં તુન્કાચ ત્રિકલે કિરણા કુલેપિ ॥૨૦॥

અર્થ—જ્ઞાન=જ્ઞાન, યથા=જેમ, ત્વયિ=તારામાં, વિભ્રાતિ=શોભે છે કૃતાવકાશ=રહેઠાણ કરીને, સપૂર્ણ નૈવં=તેવું નહિ તથા=તેવું હરિહરાદિષુ=શિવ, વિષ્ણુ વિગેરેના નાથકેષુ=દેવોમાં તેજઃ=તેજ રત્નરત્ન=ઝળહળતી મણિષુ=મણિઓમાં યાતિ=જાય છે યથા=જેમ મહત્વમ=મોટાઈ (પ્રભાવ) નૈવં=તેવું નહિ, તુ=પણ કાચ શકલે=કાચના કકડામાં કિરણાકુલે=કિરણથી (સૂર્યનાં) ભરપૂર થઈ ગયેલામાં અપિ=પણ

ભાવાર્થ—જેમ તેજથી ઝળહળતા મણી જેવું તેજ તડકામાં મોકલ્યું કાચના કકડામાં પણ હોતું નથી, તેમ આપનો આશ્રય કરી રહેલું જ્ઞાન આપનામાં શોભે છે તેવું શિવ, વિષ્ણુ વિગેરે દેવોમાં જોલતું નથી ૨૦

મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દદ્શા,
દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં ત્વયિ તોષમેતિ ।
કિં વીક્ષિતેન જવતા સુવિ યેન નાન્યઃ
કશ્ચિન્મનો હરતિ નાથ જવન્તરેપિ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ—મન્યે=ધાર્યું વરં=સાર હરિહરાદયઃ=શિવ, વિષ્ણુ

વિગેરે એવ=જ દષ્ટા:=દેખાયા દૃષ્ટેષુયેષુ=જેમને જોવાથી દ-
 દ્ય=મન ત્વયિ=તારામાં તોષમેતિ=સતોષ પામે છે કિં=થુ
 વિક્ષિતેન=જોવાથી ભવત=તમારાથી ભુવિ=દુનીઆમાં યેન=જે-
 નાથી નાન્ય:=બીજો નહિ કશ્ચિત્=કોણ મન:=મન હરતિ=હરિને
 છે નાથ=હે નાથ ભવાન્તરેડપિ=બીજા ભવમા પણ

ભાવાર્થ=હે પ્રભુ, શિવ, વિાણુ વિગેરેને જાણ્યા તે માઝ
 થયુ તેમને જાણ્યા પછી અન્ય ભવમા પણ આ દુનીઆમાં બીજો
 કોઈ મન હગિ શકે તેમ છે નહિ ૨૧

સ્ત્રીणां शतानि शतशो जनयन्ति पुत्राः-
 नान्या सुतं त्वदुपमं जननी प्रसूता ।
 सर्वा दिशो दधति ज्ञानि सहस्र रश्मि,
 प्राच्येव दिग्जनयति स्फुरदंशुजालम् ॥२॥

અર્થ — સ્ત્રીણામ્=સ્ત્રીઓના શતાનિ=મેકડો શતશઃ=મં-
 કડોની સખ્યામાં જનયન્તિ=જન્મ આપે છે. પુત્રાન=પુત્રોને ન-
 નહિ અન્યા=બીજા સુતં=પુત્ર ત્વદુપમં=તારા જેવો જનની=
 માતા પ્રસૂતા=જન્મ આપનારી સર્વાદિશઃ=બધી દિશાઓ દધ-
 તિ=ધારણ કરે છે. જ્ઞાનિ=નક્ષત્ર સહસ્રરશ્મિ=સૂર્ય પ્રાચિં=પ્રત્ય
 એવ=જ દિક્=દિશા જનયતિ=જન્મ આપે છે સ્ફુરત્=ઝળહળતા
 અંશુજાલમ્=કિરણોનો સમહ

ભાવાથ — જેમ સર્વે દિશાઓમાં તારાઓ હોય છે, પણ ઝળહળતો સૂર્ય તો પૂર્વ દિશામાં જ હોય છે, તેમ સેકડો સ્ત્રીઓ, સેકડો પુત્રાને જન્મ આપે છે, પણ આપની માતા સિવાય બીજી કોઈ સ્ત્રી આપના જેવા પુત્રને જન્મ આપી શકતી નથી ૨૨

त्वामामनन्ति मुनयः परमं पुमांस-
मादित्यवर्णममलं तमसः पुरस्तात् ।
त्वामेव सम्यगुपलब्धं जयन्ति मृत्युं,
नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्रपन्थाः ॥૨૩॥

અર્થ:—ત્વામ્=તમને આમનન્તિ=ગણે છે મુનયઃ=મુનીઓ
 પરમમ્=મહાન્ પુમાંસમ્=પુરૂષ આદિત્યવર્ણમ્=સૂર્ય સમાન્
 તેજસ્વી અમલં=નિર્મળ તમસઃપુરસ્તાત્=અધકાર આગળ
 ત્વામ્=તમને એવંજ સમ્યક્=સારી રીતે ઉપલબ્ધ=પામીને
 જયન્તિ=જીતે છે મૃત્યું=મરણ ન=નહિ અન્યઃ=બીજો શિવઃ=
 કલ્યાણકારી શિવપદસ્ય=મુકિત પદનો મુનીન્દ્ર=મુનીઓમાં શ્રેષ્ઠ
 પન્થાઃ=માર્ગ

ભાવાર્થ:—મુનીઓ આપને મહા પુરૂષ અને અધકાર
 આગળ નિર્મળ સૂર્ય સમાન તેજસ્વી માને છે આપને રૂડે પ્રજારે
 જાણવાથી તેઓના જન્મ મરણના ફેરા ટળે છે હે મુનીન્દ્ર, મોક્ષનો
 બીજો કલ્યાણકારી માર્ગ નથી ૨૩

ત્વામવ્યયં વિદ્યુમચિન્ત્યમસંખ્યમાદ્યં,
 બ્રહ્માણમીશ્વરમનંતમનઃ કેતુમ્ ।
 યોગીશ્વરં વિદિત યોગમનેકમેકં,
 જ્ઞાન સ્વરૂપમમલ્લં પ્રવદન્તિ સન્તઃ ॥ ૨૪ ॥

અર્થઃ—ત્વામ્=તમને અવ્યયમ્=દ્વાયવિનાના. વિભુમ્=પ્રભુ. અચિન્ત્યમ્=સમજ ન શકાય તેવા અસંખ્ય=ગણી ન શકાય (તેટલા ગુણવાળા) આદ્યં=પ્રથમ. બ્રહ્માણમ્=બ્રહ્મન અપરંજ્યોતિ ઈશ્વરં=સત્તાવાન. અનંતં=છેડા વિનાના અનંગ=કામદેવ કેતુઃ=પુછડીઓ તારો જ્ઞાનસ્વરૂપમ્=જ્ઞાનની મૂર્તિ. અમલં=નિર્મળ પ્રવદન્તિ=સમજાવે છે સન્તઃ=સતપુરૂષો.

સાવાર્થઃ—સન્ત પુરૂષો આપને અવ્યય, વિભુ, અચિન્ત્ય, અસંખ્ય, આદ્ય, બ્રહ્મન, ઈશ્વર, અનંત, અનંગ કેતુ (કામદેવનો નાશ કરનાર કેતુ), વિદિત યોગ (યોગ જાણનાર) યોગીશ્વર, અનેક એક જ્ઞાન સ્વરૂપ, અમલ, વિગેરે ઉપનામો આપે છે ૨૪

બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિત બુદ્ધિબોધા-
 ત્વં શંકરોઽસિ સુવનત્રય શંકરત્વાત્ ।
 ધાતાસિ ધીર શિવમાર્ગ વિધેર્વિધાના-
 દ્યતંસ્ત્વમેવ જગવન્પુરુષોત્તમોઽસિ ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:—બુદ્ધિ:—જ્ઞાનવાન. ત્વમેવ=તુજ. વિબુદ્ધાર્થિત=દે-
વોથી પુજાયલો. બુદ્ધિ યોધાત-જ્ઞાનોપદેશ આપવાથી ત્વં=તું.
શંકરોઽસિ=શંકર છે. ભુવનત્રય=ત્રણેભુવન શંકરત્વાત્=કલ્યાણ-
કરવાથી ધાતાઅસિ=તુ ઉત્પન્ન કર્તા છે ધીર=ધીરજવાન. શિ-
વમાર્ગવિધે:—કલ્યાણકારી માર્ગની વિધિના વિધાનાત્=સાધન
(ગતિવા)થી વ્યક્ત=ડાહ્યો ત્વમેવ=તુજ ભગવન્=હેભગવાન,
પુરૂષોત્તમ:—પુરૂષોમા ઉત્તમ. અસિ=તુ છે

ભાવાર્થ:—હે દેવોથી પૂજાયલા પ્રભુ, જ્ઞાનનો ઉપદેશ આ-
પવાથી આપ “બુદ્ધ” છો, ત્રણે ભુવનનું કલ્યાણ કરવાથી આપ
“શંકર” છો, અને મોક્ષ પહોંચવાના સાધન રૂપ હોવાથી આપ
“શિવ” છો હે પ્રભુ આપજ ડાહ્યા છો, આપજ “પુરૂષોત્તમ” છો. ૨૫

તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિ-રાય નાથ,

તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલ રૂપણાય ।

તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,

તુભ્યં નમો જિન જ્વોદધિ શોષણાય ॥૨૬॥

અર્થ:—તુભ્યં નમઃ=તમને નમસ્કાર ત્રિભુવન=ત્રણે લો-
કની અર્તિ=દુખ હરાય=હરીલેનારને ક્ષિતિતલ=દુનીઆના

† કેટલાક અનુવાદકા ક્ષિતિતલ=પૃથ્વીની નીચેનું. નહિ, અને અ-
મલ=રવર્ગ અર્થ કરે છે તે કા. ક્ષિતિતલ=ક્ષિતિનું અર્થાત્ તણે ભુ-
વનનું તળીક અર્થ લેવો ઠીક જાગે છે વચ્ચે અનુકુળ અર્થ લેવો

પો છો શાહ

તળીઆપર (ત્રણે લોકમાં). અમલ=નિર્મળ. ભુખણીય=આખીપણને
ત્રિજગત:=ત્રણે જગતના પરમેશ્વરાય=પરમેશ્વરને. જિન=હે જીને-
શ્વર ભવોદ્ધિ=સસાર સાગર શોશણીય=સુકવનારને

ભાવાર્થ:—ત્રણે લોકના દુખ હરનાર, ત્રણે લોકપન્ના
નિર્મળ અલ્પકાર, ત્રણે જગતના પરમેશ્વર, જીનેશ્વર આપને હમારા
નમસ્કાર હોજો ૨૬

કો વિશ્મયોઽત્ર યદિ નામ ગુણૈરશૈવૈ-

સ્ત્વં સંશ્રિતો નિરવકાશતયા મુનીશ ।

તૈષૈરુપાત્ત વિવિધાશ્રય જાત ગર્વૈઃ

સ્વપ્રાન્તરેઽપિ ન કદાચિદપીદિતોસિ ॥૨૭॥

અર્થ:—ક=શુ વિશ્મય=આશ્ચર્ય અત્ર=આમાં યદિ =
જ્યારે ગુણૈ=ગુણોથી અશૈવૈ:=સંપૂર્ણથી ત્વં=તું સંશ્રિત =
આશ્રય કરેલો નિરવકાશતયા=નિરતર રહેવાથી મુનીશ=મુની-
આમાં ઉત્તમ દૈષૈ:=દોષોથી ઉપાત્ત=પ્રાપ્ત કરેલા વિવિધ=બુદ્ધિ
બુદ્ધિ આશ્રય=શરણ જાતગર્વૈ:=જેનામાં ગર્વ ઉત્પન્ન થયો છે
તેવાથી સ્વપ્રાન્તરેઽપિ=સ્વપ્ને પણ કદાચિદપિ=કોઈ દિવસ
ધક્ષિત:=દેખાયલો અસિ=તું છે

ભાવાર્થ:—હે મુનીશ, બુદ્ધિ બુદ્ધિ દેકાણે આશ્રય લેવાથી
ગર્વિત થએલા દોષો આપને બંદી, શક્યા નથી, (આપનામાં આ-
વ્યા નથી) તેથી સર્વ ગુણો આપનામાં સંપૂર્ણ રીતે આશ્રય કરીને
રહે તેમાં આશ્ચર્ય નથી ૨૭

ઉચૈરશ્લોક સ્તુ સંશ્રિતમુન્મયૂષ-
 માજ્ઞાતિ સ્વપ્નમલં જ્ઞવતો નિતાન્તમ્ ।
 સ્પષ્ટોદ્ધસત્કિરણમસ્ત તમો વિતાનં,
 ક્ષિપ્તં સ્વેસ્વિ પયોધર પાર્શ્વવર્તિ ॥ ૨૬ ॥

અર્થ:—ઉચ્ચૈ: = ઉચ્ચા અશોક તરૂં = અશોક વૃદ્ધા સંશ્રિ-
 તમ્ = આશ્રય કરેલો. ઉન્મયૂષમ્ = ઉચ્ચા કિરણવાળું આજ્ઞાતિ =
 શોભે છે રૂપમ્ = રૂપ અમલં = નિર્મળ જ્ઞવત: = આપનું નિતા-
 ન્તમ્ = અત્યંત સ્પષ્ટ = સ્પષ્ટ ઉદ્ધસત્ = ઉચ્ચા જતા કિરણમ્ =
 કિરણ અસ્તતમો વિતાનમ્ = સગ્રહ થએલા અધકારનો નાશ થ-
 એલો સ્વે: = સૂર્યનું ધ્રુવ = જેવું પયોધર = વાળ પાર્શ્વવર્તિ =
 પામે : હેલું

ભાષ્યાર્થ:—જેમ વાળ પાસે રહી, અધકારનો નાશ કરી
 સૂર્ય કિરણો સ્પષ્ટ પ્રસારે છે, તેમ આપનું રૂપ અશોક વૃદ્ધા તળે
 રહી નિર્મળ, અત્યંત ઉચ્ચા જતાં કિરણો પ્રસારે છે (પાપરૂપી
 અધકારનો નાશ કરીને) ૨૮

સિંહાસને મણિમયૂષ શિશ્વા વિચિત્રે,
 વિદ્રાજતે તવ વપુ: કનકમ્વદાત્મમ્ ।
 ક્ષિપ્તં ક્ષિપ્તસદંશુલતા વિતાનં,
 તુંગોદયાદિશિસ્ત્રીવ સદસરશ્મે: ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—સિંહાસને=સિંહાસનમા. મણિમયૂપ=રતના કિરણો શિખા=હાર, સમુહ વિચિત્રે=અદ્ભૂત વિભ્રાજતે=શોભે છે તવ=તાર. વપુઃ=શરીર. કનકાવદાતમ્=સૂવર્ણ જેવું સ્વચ્છ બિમ્બમ્=પ્રતિબિમ્બ વિચત્=આકાશ વિલસત્=પ્રકાશમાન અશુક્લતા=કિરણોનો જથ્થો વિતાનં=સમૂહ થએલો તુંગોદયાદિશિરસિ=ઉંચા ઉદ્યાયળની ટોચપર. સહસ્રરશ્મેઃ=સૂર્યનું ધવ=જેવું

ભાવાર્થ:—ઉંચા ઉદ્યાયળની ટોચપર આકાશમા પ્રકાશમાન કિરણના સમૂહવડે સૂર્ય બિમ્બ જેમ શોભે છે, તેમ રતનના કિરણો વડે અદ્ભૂત દેખાતા સિંહાસન પર આપનું હેમ વર્ણ શરીર શોભે છે ૨૯

અવદાત ચલ ચામર ચારુ શોભં,
વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કલ ધૌત કાન્તમ્ ।
ઉદ્યજ્જશાઙ્ક શુચિ નિર્ઝર વારિ ધાર,—
મુચ્ચૈસ્તટં સુરગિરેશ્વિશાતકૌમ્ભમ્ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:—કુન્દ=મોગરો. અવદાત=સ્વચ્છ ચલ=ચલાયમાન ચામર=ચામારીઓ. ચારુ=સુંદર શોભં=સુશોભિત વિભ્રાજતે=શોભે છે તવ=તાર. વપુઃ=શરીર. કલધૌતકાન્તમ્=સુવર્ણ જેવું કાન્તિમય ઉદ્યત્=ઉગતો શશાંક=ચંદ્ર શુચિ=નિર્મળ. નિર્ઝર=ઝરણું. વારિધારમ્=પાણીની ધારા ઉચ્ચૈઃ=ઉંચેથી તટમ્=તટ.

સુરગિરેઃધ્રુવ=મેરૂ પર્વતના જેવું શાતકોમ્ભ=અણીદાર ટોચવાળું.

ભાવાર્થ:—જેમ ઉદ્ય પામેલા ચંદ્રના જેવાં નિર્મળ પાણી-
ના ઝરણાથી સુવર્ણમય મેરૂ પર્વતનું ઉચું શિખર શોભી રહે છે,
તેમ મોગરાના પુષ્પ જેવા અવ્યય, વિઝાના ચામરોથી, આપનું
હેમ વર્ણ શરીર શોભી રહે છે ૩૦

ઋત્રત્રયં તવ વિજ્ઞાતિ શશાઙ્ક કાન્ત-
મુચ્ચૈઃ સ્થિતં સ્થગિત જ્ઞાનુકર પ્રતાપમ્ ।
મુક્તાફલ પ્રકર જાલ વિવૃદ્ધ શોભં,
પ્રખ્યાપયત્રિજતઃ પરમેશ્વરત્વમ્ ॥ ૩૧ ॥

૯ **અર્થ:**—ઋત્રત્રય=ત્રણ છત્રો તવ=તારાં વિજ્ઞાતિ=શોભે
છે. શશાઙ્કકાન્તમ્=ચંદ્રો જેવી કાન્તિવાળા ઉચ્ચૈઃ સ્થિતં=ઉંચે
રહેલો સ્થિગિત=ઢાકી દીધેલો જ્ઞાનુકર=સૂર્ય પ્રતાપમ્=પ્રભાવ.
મુક્તાફલ=મોતી પ્રકર=સમૂહ જાલ=રચના. વિવૃદ્ધશોભમ્=
જેની શોભા વધી છે તે. પ્રખ્યા=કીર્તિ. આપયત્=આપતું. ત્રિ-
જગતઃ=ત્રણે લોકની પરમેશ્વરત્વમ્=પ્રભુપદ

ભાવાર્થ:—તમારા, સૂર્યના તાપનું નિવારણ કરનાર, ચંદ્ર
જેવા કાન્તિવાન, મોતીના જથ્થાની રચનાથી શોભાયમાન, ઉંચા
રહેલા ત્રણ છત્રો શોભે છે. તે ત્રણે જગતમાં આપનું આધિપત્ય
સ્થાપે છે. ૩૧

મમ્મીર તાર સ્વ પૂરિત દિગ્વિજ્ઞાન-
 ત્રૈલોક્ય લોક શુભ સંગમ ધૃતિ દક્ષઃ ।
 સદ્ધર્મ રાજ જય ઘોષણ ઘોષકઃસ-
 ન્ધ્વે દુન્દુભિર્ધ્વનતિ તે યશસઃ પ્રવાદી ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:--ગંભીર=મોટા તાર=તેરથી સ્વ=શબ્દ પૂરિત=ભરેલો દિક્=દિશા વિભાગ=પ્રદેશ ત્રૈલોક્ય લોક=ત્રણે લોકના શુભ=સારો. સંગમ=મળવું તે ભૂતિ=આગામિ દક્ષ=અતુર સદ્ધર્મરાજ=સારા ધર્મનો રાજા જયઘોષણ=જય શબ્દ ઘોષકઃ=ધ્વની કરનાર સન્=છે તે બે=આકાશમા દુન્દુભિઃ=દેવનું દ્વોત્તર ધ્વનતિ=વાગે છે તે=તાગ. યશસઃ=યશના પ્રવાદી=કહેનાર

ભાવાર્થ--મોટા ગભીર શબ્દો વડે બેંજી સત્રમા પ્રદેશો પ્રતિ દીધા છે, ત્રણે જગતના લોકને સત્સમાગમતી આગામી આપનામાં જે નિપૂણ છે, અને જે સારા ધર્મના નાયકની જય બોલાવે છે, તે દુન્દુભિ આકાશમા આપની કીર્તિ ફેલાવવા વાગેછે ૩૨

મંદાર સુંદર નમેરુ સુવારિજાત-
 સંતાનકાદિ કુસુમોત્કર વૃષ્ટિરદ્ધા ।
 મંવોદે કિન્દુ શુભ મન્દ મરુત્પાતા,
 દિવ્યા દિવઃ પતતિ તે વચસાંનતિ વી ॥ ૩૩ ॥

3						3					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					
2						2					
4						4					

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
4	4	8	8	2	2	4	4	8	8	3	3
6	2	4	2	4	8	8	3	4	3	4	6
2	8	2	4	8	4	3	8	3	4	8	4
24						23					
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4	4	4	4	4	4	8	8	8	8	8	8
8	8	3	3	2	2	4	4	3	3	2	2
3	2	8	2	8	3	3	2	4	2	4	3
2	3	2	8	3	8	2	3	2	4	3	4
23						22					

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

20

20

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

20

20

(૫૨)

સંસાર સાગર.

મુળનંતે ભાતે પિતઢાગી, આ શિવમણી શીખ સારી,
દેશાટન કન્ટા ભાતે આધા ભાયુ તમ ભારી-મુળુન્તે.

આ સમુદ્ર દુનીઆ મોટી
છં શરીર નાવજ છોટી
તે મધ્ય તરવુ વાગી છે અતી કડણ, દુ ખકારી-મુળુન્તે.

વાગી તરી બવુ દેશે,
તે તો બણો પગ્દેશે.
તે મમનંત તમતો ભાગી, છે મુખ તણુ તે હારી-મુળુન્તે.

બુઢથી બલુ માલજ લીધા,
તે નાવ મલો ભરી દીધા,
તે ઝુકાવ્યુ મધ્યવારી, બલુ માલ થકી છે ભાગી-મુળુન્તે.

ત્યા વહાણે ખાધુ ડાલુ
માલીકને આવ્યુ ઝાલુ,
લવે પાગ પાંડાયવુ ભારી, છે કંમો નંખમકારી-મુળુન્તે,

લવે માલ નં કાઠી દીધા,
તો કાપે રન્ટો સીધા,
પાગુ તે દાલત છે મારી બહુ લાગે છે તે સારી-મુળુન્તે.

અધ દરીયા માહી પેસે,
ત્યા નાવજ નીચે બેસે

ત્યાં જવવું છે બહુ ભારી, અહીં હસાપણુ થુ મુખકાગી—મુણુન્ને.

હવે ઘણા ઉપાયો કરશે,

પણ નાવ નીચે જઈ ઠરશે,

તે માલજ નંખમ કારી, નહીં પ્રથમે વાત વિચારી—મુણુન્ને.

હવે કોગટ ફાફા મારે,

તરી જવા પેલે પાંચે,

પણુ દરીઓ મોટા ભારી, નવ જવાય સામે પારી—મુણુન્ને.

ત્યા નાવ કોઈ મળી જાએ,

કામજ તેનું તો થાએ,

તે તો પગ તેની સારી, સૌ સુકાનની બહીલાગી—મુણુન્ને

તે નાવે કરીને જાશે,

પરંતે મુખીઓ થાશે,

આશે નહીં નંખમ કારી સમજી લેને શીખ સારી—મુણુન્ને.

આ મોટા ભવનો દરીઓ,

આ મોટા પ્રદેશજ દરીઓ,

આ નાવ માધુ શીખ મારી, “પોપટ” કે માનો ભારી—મુણુન્ને.

પરનાર તજવા વિષે.

ભુજંગી હંદ.

કેં વિનતિ દેશી બંધુ તમોને, મુળા કાન ધારી તમે તો અમોને;
તમે અન્ય નારી તમે જ્ઞાત ધ્યાગ, કેં હું મુનિ મુણુન્ને બંધુ મારા.

(૫૪)

ભલે આવતુ મણી આહમ આંહી, નહી સેવતા અન્ય નારીજ ભાઈ;
અમારા સુણો વાયકો બધુ ન્યારા-કરૂં

લીઓ દાખલો શેઠ 'સુદર્શ' કેરો, વધારો નહી જન્મ કેરોજ ફેરો;
અહો અન્ય નારી ઘટે ગુણ સારા-કરૂં

ભલે ખૂટવા દોય કદમીજ ખૂટે, ભલે તૂટવા દોય માથુજ તૂટે;
નહીરે અહો અન્ય નારીજ પ્યાગ-કરૂં

અહો અન્ય નારી થવાની ગુનામી, તને તેલને મમ તેનોજ પામી;
નહી મુખ વાંધે અહો અન્ય ભાર્યા-કરૂં.

નહી મોહ પામે ગતિ શુભ રાખે, નહી ભાગવાઓ અતિ સત્ય ભાખે;
વર્મે ગુણકાઓ દીર્ઘ કુળ સારા-કરૂં

નહી નીગખીને મુખાર્વીદ સારૂં, તમે ભાગવાઓ સુણો જ્ઞાત મારૂં;
તમે માનજો સત્ય શબ્દોજ પ્યાગ-કરૂં.

જુઓ રાય મોટા મુઠા ભાઈ કાઈ, અરે અન્ય નારી તણા કાજ આંહી;
લગાઈ કંગવી ઉડાવજ મારા-કરૂં

અહા ગય લકા પતિ નાગ કાજે, મરેલો દશાનન સુણાય આજે;
થયુ વેગ નારી બીજનનીજ પ્યાગ-કરૂં

જુઓ કૌરવો બધુ સાથે હતા સો, અરે દ્રૌપદી તેહનો નાશ છે તો;
થતુ મૃગ લગાઈ કેરૂંજ દારા-કરૂં.

છીનાવીજ લેશે બધી પુણ તારી, પછી કાઢશે તુજને માર મારી
સખીયા સહુ તોડજે તુજ તારા-કરૂં.

(૫૫)

અભીમાન તજવા વિષે.

ગજલ.

તજેને ગર્વને પ્યાર, નહી મીથ્યા ખનો માની,
ગુણો નહી જો તમાસમા, કરોને શીદ ગુમાની
રહે નહી કોદી માનીતો, હૃદયમાં શાન્તા ધારી;
મને દવાનજો પેહે, બળે ચીતા બહુ ભારી.
નહી ગુણ હોય તેનામાં, ખતાવા જોઈએ ભાઈ;
ખતાવે રોળ ખોટાને, ધરે મન સર્વ તે કાંઈ
અભીમાને ખતાવે છે, જનો અન્નાનતા બહુએ;
થતા તે શ્વાનની પેહે, હટાહટ કાદતા સૌએ.
દુ ખો બહુ ભોગવે તેતો, જનો મીથ્યા અભીમાને;
વીપત્તી આવતી બહુએ, હતા તે જેમ સૌ રાને.
ભયો ઘટતો કદીએ રે, નહી છલકાય મનિને.
અધુરો તો સહુ દીને, જશે છલકાઈ વ્દણેને.
કહે “પોપટ” અભીમાને, નહી છલકાઈ જશેરે,
અં મન્તાન માની હે, ખતા બહુ આપ ખાગોરે.

મરતી વખતે પાપી જીવનો પરતાવો.

— ❀ —

લલિત કંદ.

અરર હું પ્રભુ, તુ કરે હવે, ધન ધણું પ્રભુ, ઓળવ્યુજ મેં;
 દગજ મેં કર્યો પાપ પુંજનો ધન મેં હર્યો, ધર્મી જીવનો
 જીવ દયા નહી, જાણી મેં વિભુ, હું મારું છું ક્ષમા, તાહરી વિભુ;
 સકલ જીવના સુખ કાપીઆ, અરર તેમને દુખ આપીઆ
 જીવ અતિ વધો સુખ કારણે, ચાર થઈ નંદા, હાય આરણ.
 સંગ અતિ કર્યો, અન્ય નારીનો, પ્રથમ આશ્રમ, મેં ન પાળીઓ.
 ક્રોધ બહુ કર્યો, હાય મેં પ્રભુ, જનમ આળીઓ, હાય મેં વિભુ;
 દાન નહી દીધાં, ક્રોધને અરે, આતમ માહરો, કાય ના ઠરે
 માનજ ગખીયુ, મેં પ્રભુ અતિ, અરર માહરી, નાહી છે મતિ
 કલેશ બહુ કીધો, આજ તો દીધો, નિયમ તો પ્રભુ મેં નહી લીધાં.
 ચાડી બહુ કીધી, લોભ તો વધ્યો, પાપ બહુ કીધો, રાગના ઘટયો.
 પુંજજ પાપના ધન તો થયું, અહીં ખરે પ્રભુ, દુખ તો ગયું.
 મરણ આપીયું, દુખ થાય છે, ધરમ તો મુત, ના જાણાય છે;
 ધનજ મૂકીને ના જવાયરે, અમર હું રહું, નં થવાયરે.
 યમજ આપીઆ, દુખ થાય છે, અરર જીવનો, ના મુકાયરે.
 પ્રભુ હવે લઉં, માર્ગ જે હશે, સરળ દેવ હું, ચાલ તો થશે.

❀

પુજ્ય શ્રી મહાકવ્યદંડના લખેલા ચારે તિર્યોને ઉપયોગી વીસ બોલ.

(તેઓના હાથના લખેલામાંથી.)

- ૧ બળુતા આક્રમ્ય કરે તો સનનો તોટો પડે
- ૨ સાધુ, સાધ્વી પામે જતા પ્રમાદ કરે તો સમકીનનો તોટો પડે.
- ૩ બે વખતનો આવશ્યક ન કરે તો વ્રત, પયખાણનો તોટો પડે.
- ૪ સાધુ, સાધ્વિનો સંવિભાગ ન કરે તો નિર્થનો તોટો પડે.
- ૫ પીવા, ખાવામાં સંસાર લોહુપી થાય તો ધર્મ કરણીમા તોટો પડે.
- ૬ કોર ભાવ ગમે તો સરળ ન્વલાવનો તોટો પડે
- ૭ અતિ ઉતાવળો ચાલે તો હૃવદ્યાનો તોટો પડે
- ૮ ધન, જોખન, કપનો મદ કરે તો ગુલકર્ણનો તોટો પડે.
- ૯ વડાનો વિનો, વૈયાવચ્ચ ન કરે તો નિર્થકરની આજ્ઞાનો તોટો પડે.
- ૧૦ માયા, કુલટાઈ કરે તો યશ, ક્ષિત્તિનો તોટો પડે.
- ૧૧ પાછલી ગતિએ ધર્મ જાગરણ ન કરે તો ધર્મધ્યાનનો તોટો પડે.
- ૧૨ અતિ કલેશ, કકાશ કરે તો ભલી ગતિનો તોટો પડે
- ૧૩ મનમા સકટ્ય, વિકટ્ય કરે તો બુદ્ધિ, અશ્રદ્ધનો તોટો પડે.
- ૧૪ રંગ, ગંગ, તાન સાંભળે તો શિયળ વ્રતનો તોટો પડે.

(૫૮)

૧૫ ઉલટ, ભાવ આણી સુપાત્રે દાન ન દે તો પુન્ય પ્રકૃતિનો તોટો પડે.

૧૬ સાધુ, સાધ્વિ, શ્રાવક, શ્રાવિકાનો વિનય, વૈયાવચ્ચ ન કરે તો અનશાસનનો તોટો પડે.

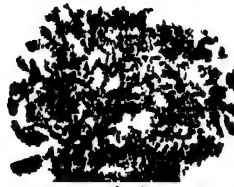
૧૭ ગામ, નગરં વિહાર ન કરે તો ધર્મ દેશનાનો તોટો પડે.

૧૮ મુત્ર, સિદ્ધાંત ભણે, ભણાવે નહિ તો જ્ઞાનાપદેશ જ્ઞાનનો તોટો પડે.

૧૯ પાપ લાગ્યું હોય તે આજોવે નહિ (પ્રાયશ્ચિત લે નહિ) તો મોક્ષનો તોટો પડે.

૨૦ જ્ઞાનશાસન, જ્ઞાનવાણી મુદ્ધવે, ગુરૂ, ધર્મને વિષે સકા, કંખા ગમે તો બોધશ્રીજ નમસ્કૃતિનો તોટો પડે.

॥ ઇતિ ૨૦ બોલ સંપૂર્ણ. ॥

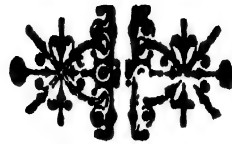

શુદ્ધિપત્ર.

૫૪.	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧	૧૦	ભાવર્થ	ભાવાર્થ
,,	૧૯	જનોમા	જનોમાં
૯	ઢેલ્લી	ઘટં	ઘટ
૧૨	૧૫, ૧૬	૦ નુ હાનિઓનુ	નુ
૧૩	૯	ભિ-નમ્	ભિન્નમ્
૧૪	૧૨	૦સ્ત્ર	૦સ્ત્ર
,	૧૭	૦સ્ત્ર	૦સ્ત્ર
૧૫	૧૩	૦તો	૦ત
૧૬	૮	અન્યત્ર	અન્યત્ર
,,	૧૫	યઃ	યૈઃ
,,	ઢેલ્લી	સમ મપરં	સમાનમપરં
૧૭	૧૨	વક્તં	વક્તં
૨૧	૧૪	શકે	શકાય
૨૪	૧૭	થયુ. તેમને	થયુ તેમને બાણવાથી મનને તમારામાં સતોષ થાય છે. તમને
૨૮	૩	શોશણાય	શોષણાય

(૬૭)

પૃષ્ઠ.	લીટી	અગ્રુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૮	૫	હુનેશ્વર	લવસાગર સુકવનાર હુનેશ્વર
„	૧૨	ગુણૈ	ગુણૈ
૩૦	૧	રત્ના	રત્નના
૩૨	મધાગુ		
„	છેલ્લેથી ૪		
૩૬	૧૪	બત્	બત્
૩૮	૫	કપાત	કપાત
„	૮	નિધ-	નિધ-
૪૧	૧૦	અમ્થી	અમ્થી
૪૨	૬	અમૃત	અમૃત
૪૪	૧	ધત્તે	ધત્તે
„	૩	લેસજ	લેસજ

અગાઉ ગ્રાહક થઈ આશ્રય આપનાર ગૃહસ્થો.

અમદાવાદ.

- ૫૧ શેઠ જેશિંગ્લાલ ઉજ્જમગી
 ૫૧ શા હગનલાલ વનમાળીદાસ
 ૪૧ શેઠ આત્મારામ માણેકલાલ
 ૨૫ શેઠ હજીરલાલ ઉમેદગમ
 ૨૫ શા મહાસુખરામ સાકળચંદ
 ૨૫ શેઠ વાડીલાલ મગનલાલ
 ૨૫ ભાવ સામળદાસ તંભાવન
 ૨૫ શેઠ મહાસુખગમ ગુલાબચંદ
 ૨૫ શા મોહોલાલ તાગચંદ
 ૨૫ શા ડાહ્યાભાઈ ચુનીલાલ
 ૨૫ મુળચંદ કન્નુરભાઈ
 ૨૫ મોતિલાલ કેશવલાલ
 ૨૫ શા છોટાલાલ મગનલાલ
 ૨૦ શેઠ કચંગભાઈ લહેરાભાઈ
 ૨૦ શા હરીલાલ છોટાલાલ
 ૧૫ શેઠ વર્ધમાન ચાંદમલજી
 ૧૫ શેઠ મહાસુખરામ મલીચંદ
 ૧૫ શા મગનલાલ પંસોતમ
 ૧૫ શેઠ મોતિલાલ દલમુખગમ
 ૧૧ ગાંધી ગીરધરલાલ નગીનદાસ
 ૧૧ શા મહાસુખરામ કરમચંદ
 ૧૦ શા કચરાભાઈ અમુલખદાસ
 ૧૦ વાંના ભાગીલાલ રતનચંદ
 ૧૦ શા. હગનલાલ મનસુખગમ
 ૧૦ શા ખંભચંદ ખુશાલદાસ
 ૬ કીટશનલાલ ટવાળા કેશવલાલ
 કાળીદાસ

- ૫ શા. નગીનદાસ ગીરધરલાલ
 ૫ શા. નગીનદાસ ધનમચંદ
 ૫ શા અમરતલાલ જ્યેષ્ઠ
 ૫ શા ચંદુલાલ જ્યેષ્ઠ
 ૫ શા. વન્જીવનદાસ ઉમેદગમ
 ૫ મોહનલાલ હગનલાલ
 ૫ કેશવલાલ છોટાલાલ
 ૫ શા મોમચંદ ગુણજી
 ૫ શા મુળચંદ પંમાતમ
 ૫ શા બાલાભાઈ મહાસુખરામ
 ૫ શા પોપટલાલ ચુનીલાલ
 ૫ શા સામળદાસ ગેરધનદાસ
 ૫ આરોડીઆ જોહાલાલ ખેમચંદ
 ૫ ખાગવાળા હકમચંદ ગમચંદ
 ૫ વાડીલાલ ફોલતગમ
 ૫ વાડીલાલ હગનલાલ
 ૫ કકલભાઈ કેશવલાલ
 ૫ અમરનલાલ કેશવલાલ
 ૫ શા મગનલાલ ગોપાળદાસ
 ૪ ડાહ્યાભાઈ નાનશા
 ૪ શિવલાલ ધનમચંદ
 ૪ માન્તર કપુરચંદ ભીખાભાઈ
 ૩ બુક્યાઈન્ડર દોલતરામ
 હરજીવન
 ૩ બાલાભાઈ જમનાદાસ પાત્ર-
 ખીવાળા
 ૩ શા બલાખીદાસ હાથીભાઈ
 ૩ શા ભાગીલાલ લખમીચંદ

૨ શા. નગીનદાસ નલાલચંદ
 હા બાઈ દિવાળી
 ૨ માણેકલાલ કાળીદાસ બુવા-
 લડીવાળા
 ૨ માત્તર ચુનીલાલ ગયચંદ
 ૨ શા પ્રેમચંદ ગોપાળદાસ
 ૨ દોલતરામ જગજીવનદાસ ભાઉ
 ૨ ભાઈચંદ ઈંગ્લ
 ૨ જ્યેષ્ઠ કાળીદાસ
 ૨ નગીનદાસ ધર્મચંદ
 ૨ ધર્મરાજાલ ઉગચંદ મહેતા
 ૨ ઘેલાભાઈ પુળભાઈ
 ૨ શા નાથાલાલ કાળીદાસ
 ૨ મણીલાલ વલ્લભદાસ
 ૨ હરજીવનદાસ દામોદરદાસ
 ૨ શા ગુરુચંદ ચિમનલાલ
 ૨ આત્માગમ પ માતમ
 ૨ શા મોહનલાલ ઈંગચંદ
 ૧ ચિમનલાલ પ્રેમચંદ
 ૧ શા નગીનદાસ લલુભાઈ
 ૧ શા બાબાલાલ ઉમેદગમ
 ૧ વૈદ્ય મિસરીયાલ નદલાલ
 કીમતિ
 ૧ શા હીરાલાલ લલુભાઈ
 ૧ શેઠ ત્રીકમલાલ ભગુભાઈ
 ૧ આશારામ રણછાડ
 ૧ ખેમચંદ વખતચંદ
 ૧ સાકળચંદ આપુજી
 ૧ શા. મગળદાસ જોશિભાઈ
 ૧ પુરુષોત્તમ ગણેશ

૧ પા નારણ હકમચંદ
 ૧ જોશિભાઈ બાગદાસ
 ૧ માત્તર સરપચંદ હાલાભાઈ
 ૧ કાન્તિલાલ ભાગીલાલ
 ૧ ગતિલાલ વાડીલાલ
 ૧ મહેતા મોહનલાલ નગીનભાઈ
 ૧ શા ગોમચંદ હીરાચંદ
 ૧ માત્તર દર્શનલાલ ગુલાબચંદ
 ૧ શા હરીલાલ દોલતરામ
 ૧ ગણાભાઈ લલુભાઈ
 ૧ માત્તર ઉમેદચંદ ગયચંદ
 ૧ સાકળચંદ પિતામહદાસ
 ૧ જોશિભાઈ મુચંદ
 ૧ માત્તર અમરનલાલ જગનલાલ
 ૧ હરીલાલ મગનલાલ
 ૧ મોહીલાલ મગનલાલ
 ૧ ગણાભાઈ મગનલાલ
 ૧ કાળીદાસ મયાચંદ
 ૧ વાડીલાલ મગનલાલ
 ૧ શા શકરાભાઈ દાવતરામ
 ૧ શા કાળીદાસ મોહલાલ
કલોલ.
 ૧૧ શા ગોભારામ મનમુખ
 ૧૧ શેઠ મોતિલાલ હકમચંદ
 ૧૧ કચરાભાઈ કિશોદાસ
 ૧૦ શેઠ મગનલાલ મુળચંદ
 ૮ મણીલાલ મોહનલાલ કમ્તભાઈ
 ૫ શા છોટાલાલ નગીનદાસ
 ૫ શા. તરભોવનદાસ જ્યેષ્ઠ
 પરાવાળા

- ૫ શા મોહનલાલ જોડાભાઈ
 ૫ શા પરસોતમદાસ હરગોવનદાસ
 ૪ વખારીઆ શિવજીલાલ ગો-
 પાળદાસ •
 ૪ શા સોમચંદ મગનલાલ
 ૪ જોશિગલાલ અમથાલાલ
 ૩ વખારીઆ ડાહ્યાભાઈ ગોમ્ધન
 ૩ શેઠ ગોપાળદાસ ઉગરચંદ
 ૨ વડીલ મુખલાલ ગજપાળ
 ૨ જમનાદાસ દલસુખ
 ૨ છોટાલાલ લક્ષ્મીભાઈ
 • ૨ મોહનલાલ મગનલાલ
 ૨ શા શિવલાલ મગનલાલ
 ૨ મોહનલાલ વખતચંદ
 ૨ પરસોતમ કેવળદાસ
 ૨ વખારીઆ છોટાલાલ અમ-
 થાલાલ
 ૨ વખારીઆ પ્રાણુલાલ જોશિ-
 ગભાઈ
 ૨ સોમચંદ અમથાલાલ
 ૨ વખારીઆ કેવળદાસ મુળચંદ
 ૨ શેઠ બાબાભાઈ કેશવલાલ
 ૧ વ્રજલાલ જગનલાલ
 • ૧ હીંગલાલ છોટલાલ
 ૧ શા. નગીનદાસ જગનલાલ
 ૧ શા શિવલાલ ઉગરચંદ
 ૧ શા છોટાલાલ ડોસા કુલા
 ૧ શા ભોગીલાલ જગનલાલ
 ૧ વખારીઆ જીણા વરજીવન
 ૧ શેઠ નકરાભાઈ ચુનીલાલ

- ૧ મોહનલાલ ચતુરભાઈ
 ૧ વખારીઆ મગનલાલ શીવ-
 લાલ
 ૧ ડાહ્યાભાઈ જગનલાલ
 ૧ પ્રાણુલાલ લક્ષ્મીભાઈ
 ૧ મનચંદ વરજીવનદાસ
 ૧ શા મોહનલાલ ઉગરચંદ
 ૧ શેઠ ઉકાભાઈ કેવળદાસ
 ૧ શેઠ જોડાભાઈ મુળચંદ
 કડી.
 ૧૦ ભાવસાર દલસુખરામ માન-
 ચંદ હા બાઈ વિજી
 ૧૦ ભાવસાર હરગોવન મગનલાલ
 ૧૦ શેઠ મણીલાલ દલસુખરામ
 ૫ શા લીલાચંદ હીરાચંદ
 ૫ શા જોડાલાલ અજગમ
 હા બેન ગલાલ
 ૫ શેઠ કેશવલાલ શામળદાસ
 ૫ ભાવસાર મનસુખ ડોસાચંદ
 ૩ ભાવસાર ભલાભાઈ નાગરદાસ
 ૩ ભાવસાર નાથાલાલ મગનલાલ
 ૨ શા મણીલાલ દામોદરદાસ
 ૨ શા છોટાલાલ દામોદરદાસ
 ૨ ભાવસાર નાનચંદ શામળદાસ
 ૨ ભાવસાર શનાભાઈ બેચરદાસ
 ૨ ભાવસાર નરોત્તમ પ્રભુદાસ
 ૨ શા હરીલાલ લાલજીભાઈ
 ૨ ભાવસાર જોશિગભાઈ ડોસાભાઈ
 ૨ ભાવસાર દલસુખરામ શામ-
 ળદાસ

૨ મથુન્દ્રાસ હગનલાલ
૨ શેઠ લાલજીભાઈ ઘેલાભાઈ
નાડોલીઆ.

૫ ઉજ્જવળી કુબેરનાસ
વિસલપુર.

૧૧ માન્તર સકરચદ હગોવનનાસ
૧૧ ,, પગ્ગોતમ હરગોવનનાસ
૫ માન્તર છાટાલાલ હરીસગ
૫ શેઠ અનોપચદ કુન્નચદ
૫ શા અમગ્ગી સાકળચદ
૫ વિદુલનાસ ઘેલાભાઈ
૫ વાડીલાલ દોલનરામ
સરખેજ.

૧૧ શા નગીનનાસ મેનિચદ
૧૦ રણછોડ સાકળચદ
૬ શા મણીલાલ ન્તનચદ
૫ મુળચદ દેવચદ
૫ માણેકલાલ દલસુખગમ
૫ પુળભાઈ માણેકચદ
૫ શા ડોસાભાઈ મોતિલાલ
૫ શા નલાલચદ મેનિચદ
૫ શા પોપટલાલ ગણછોડ
૫ માન્તર કેવળચદ

ખાવડ.

૧૦ નેમચદ શકરનાસ
૭ અમરનલાલ લાલચદ
૨ સુખલાલ મુળચદ
૨ હડીસગ ખમચદ

૨ ગોસાલીઆ મનસુખલાલ સો-
મચદ

૧ ચુનીલાલ મગનલાલ
ખાપોદરા.

૨ પાગેખ ગોવનજી પીતામરદાસ
વેદરા.

૨ ડાહ્યાભાઈ લહેરચદ
૨ અમથાભાઈ પનજી

નરોડા.

૩ શા લલુભાઈ મગનલાલ
૨ શા ખાખરભાઈ પાનાચદ
૨ શા જોશિંગભાઈ મગનલાલ
૧ શા કેશવલાલ જોશભાઈ
૧ શા ધનાલાલ ચકુભાઈ
૧ શા જગનલાલ નરોતમ
૧ શા મોહનલાલ લક્ષ્મીચદ

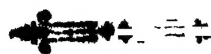
ચોરવડોદરા.

૨ શા તલકરી મોહનલાલ
૧ શા પીતામગ મોતીચદ
૧ ઉગરચદ વિદુલ
૧ વખતચદ જ્યેષ્ઠ
૧ ઘેલાભાઈ લાલચદ
૧ હિમ્મતલાલ ચતુરભુજ
૧ આઘડનાસ ત્રીકમલાલ
૧ સાકળચદ ગયચદ

ત્રણમણીઆ.

૫ શા પદ્મસી તલકરી
૨ કોઠારી બકોરનાસ ધનજીભાઈ

“ જીનોનો જય ગળવીશું. ”

ગઝલ.

અમે સૌ જીનોના શિષ્યો, પ્રભુનું આન ધારીશું;
 રહી આદેશની માંહિ, જીનોનો જય ગળવીશું.
 અહિંસા આગળે રાખી, નિતીના પંથ ચાલીશું.
 બચાવી સર્વ પ્રાણીને, જીનોનો જય ગળવીશું.
 નહિ કો દિ અમે શમ્બો, બુદ્ધા જીમે હિચારીશું;
 સહુને તેજ આદેશી, જીનોનો જય ગળવીશું.
 લોધેલાં કાર્યને માટે, સહુ મંકટ હડાવીશું;
 અમે તે પાર પાડીને, જીનોનો જય ગળવીશું.
 અનંત કામ જે સૌએ, અહીં સેવા બળવીશું,
 પુરાં ખતે કરી વીરો, જીનોનો જય ગળવીશું.

